

Nr. 18 • April 2006

Når EU træffer beslutninger

EU's forskellige lovgivningsprocedurer

Når EU vedtager en lov sker det i samarbejde mellem EU's institutioner, men der er stor forskel på hvor meget indflydelse de forskellige institutioner har på lovgivningsprocessen.

EU kan vedtage love på flere forskellige måder. Disse måder kaldes lovgivningsprocedurer. Hvilken procedure, der anvendes, afhænger af hvilket område, lovgivningen omhandler, og det er fastlagt i EU's traktater.

For alle lovgivningsprocedurerne gælder det, at det som hovedregel er Kommissionen, der fremsætter forslag til lovgivning. Den vigtigste forskel mellem EU's forskellige lovgivningsprocedurer er, hvilken rolle Europa-Parlamentet har i processen.

Historisk har Ministerrådet været den centrale lovgivende institution i EU.

Europa-Parlamentet har dog fået mere indflydelse på lovgivningen hver gang, der er kommet en ny traktat. Derfor har Ministerrådet og Europa-Parlamentet lige stor indflydelse på langt flere områder i dag end for blot 15 år siden.

Hvorfor bruger EU flere forskellige lovgivningsprocedurer?

Der er tre centrale institutioner i EU's lovgivningsprocedurer: Kommissionen, Ministerrådet og Europa-Parlamentet. Hver af institutionerne har en særlig rolle i beslutningsprocessen. Hovedreglen er, at Kommissionen udarbejder for-

slag til ny lovgivning, men det er Ministerrådet og Europa-Parlamentet, som i sidste ende vedtager lovgivningen.

Ministerrådet og Europa-Parlamentet er to meget forskellige institutioner. I Ministerrådet er en minister fra hvert

Vidste du...?

At EU's traktatgrundlag indeholder mere end 22 forskellige beslutningsprocedurer til at træffe forskellige typer af beslutninger. Dog anvender EU som hovedregel en af de tre procedurer, som er gennemgået i dette faktablad.

EU-land repræsenteret. Derfor har man traditionelt betragtet Ministerrådet som medlemslandenes forlængede arm i EU-systemet. Europa-Parlamentet huser derimod politikere fra alle EU's lande. Politikerne i Europa-Parlamentet vælges direkte af borgerne i EU's 25 medlemslande. Danmark har i øjeblikket 14 af de i alt 732 pladser i Europa-Parlamentet.

EU's institutioner samarbejder efter forskellige procedurer, når de laver EU-retsakter. De forskellige lovgivningsprocedurer afspejler institutionernes respektive roller og deres indbyrdes styrkeforhold. Som sagt spiller Kommissionen næsten altid den samme rolle; som initiativtager til retsakterne. Europa-Parlamentet og Ministerrådet vedtager retsakterne, men fordelingen af indflydelse mellem dem varierer alt efter politikområde. På nogle områder har Ministerrådet det afgørende ord. På andre områder har Europa-Parlamentet og Ministerrådet lige stor indflydelse.

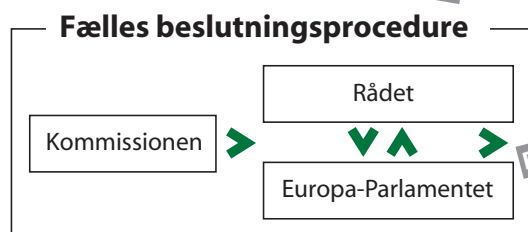
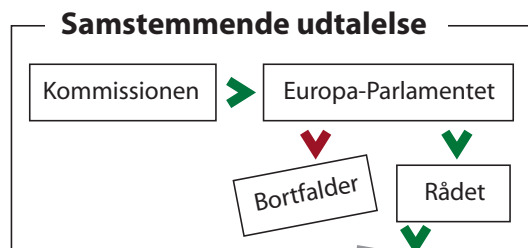
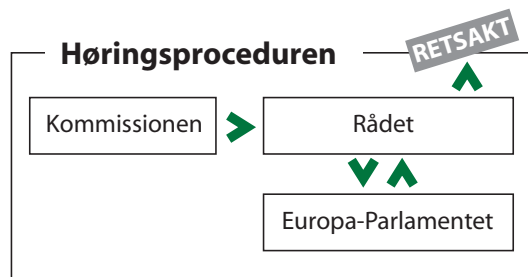
Vidste du...?

At der er flere forskellige slags EU-love? Der er direktiver, forordninger, beslutninger og afgørelser. De kaldes med én samlet betegnelse for retsakter.

Tre lovgivningsprocedurer

I dag anvender EU hovedsageligt tre lovgivningsprocedurer:

1 Høringsproceduren (indført 1958) giver Europa-Parlamentet ret til at udtale sig om et forslag til EU-lovgivning. Under denne lovgivningsprocedure har Ministerrådet meget stor indflydelse, fordi Ministerrådet ikke behøver at følge Europa-Parlamentets

udtalelse. Ministerrådet kan principielt vedtage et forslag, som Europa-Parlamentet er imod.

Høringsproceduren bruges i dag på områder som landbrug, fiskeri og asyl og indvandring. Det er områder, som traditionelt har været meget vigtige for medlemslandenes regeringer.

2 Proceduren for samstemmende udtalelse (indført 1987) bruges ikke til at vedtage almindelig EU-lovgivning, men anvendes for eksempel når EU indgår aftaler med lande uden for EU eller med internationale organisationer. Proceduren bruges i forbindelse med udvidelser af EU. Den samstemmende udtalelse giver Europa-Parlamentet ret til at forkaste et lovforslag, men ikke til at stille ændringsforslag. Det betyder, at Europa-Parlamentet kun kan forkaste eller acceptere hele forslaget. Hvis Europa-Parlamentet er utilfreds med dele af et lovforslag og

vil forkaste det, må Europa-Parlamentet altså også forkaste de dele, som det synes godt om. Derfor vil Europa-Parlamentet typisk kun forkaste et lovforslag, hvis det er uenig med Ministerrådet i store eller meget vigtige dele af et lovforslag.

3 Den Fælles beslutningsprocedure (indført i 1993) er den mest komplicerede af EU's lovgivningsprocedurer. Den indebærer, at både Ministerrådet og Europa-Parlamentet kan behandle et lovforslag op til tre gange. Det væsentlige ved den fælles beslutningsprocedure er, at den tildeler Europa-Parlamentet indflydelse på lige fod med Ministerrådet. Det betyder, at på de områder af EU-lovgivningen, hvor den fælles beslutningsprocedure gælder, skal Europa-Parlamentet og Ministerrådet forhandle sig frem til enighed, før et lovforslag kan vedtages. (se EU Fakta nr. 14 for en mere detaljeret gennemgang af den fælles beslutningsprocedure).

Den fælles beslutningsprocedure anvendes i dag på mange områder af EU-lovgivningen f. eks. det indre marked, miljø, ligestilling og dele af arbejdsmarkedspolitikken. Det er altså områder hvor Europa-Parlamentet har lige så stor indflydelse på lovgivningen som Ministerrådet.

I EU-Oplysningens småtryk nr. 7, "Sådan lovgiver EU", kan du finde en mere detaljeret gennemgang af EU's beslutningsprocedurer.

Vidste du...?

At 19,3% af EU's lovgivning i 2004 blev vedtaget efter den fælles beslutningsprocedure og 17,2% efter høringsproceduren?